

ความเชื่อการแห่ผ้าขึ้นธาตุของประชาชนจังหวัดนครศรีธรรมราช*

THE BELIEFS OF THE CLOTH PARADE TO THE PAGODA OF THE PEOPLE

IN NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE

สำราญ มีปลอด*, พระเมธีวชิราภิต, เดชชาติ ตริทรัพย์

Samran Meeplod*, Phrametheevachirapirat, Detchat Treesap

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมราช โศกราช นครศรีธรรมราช ประเทศไทย

Mahakut Buddhist University, Srithammasokkarat Campus, Nakhon Si Thammarat, Thailand

*Corresponding author E-mail: Kantaphon_27@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ เพื่อศึกษาแนวคิด คติความเชื่อ การแห่ผ้าขึ้นธาตุ จังหวัดนครศรีธรรมราช และแนวทางความเชื่อการแห่ผ้าขึ้นธาตุ จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้ศึกษาข้อมูลทางเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า 1) แนวคิด คติความเชื่อ การแห่ผ้าขึ้นธาตุ จังหวัดนครศรีธรรมราช เกิดมาจากคติความเชื่อเกี่ยวกับการบูชาพระบรมธาตุในตำนานประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุอันเป็นเอกลักษณ์ของเมืองนครศรีธรรมราช โดยการนำขึ้นห่มและโอบล้อมรอบองค์พระบรมธาตุเจดีย์ ณ วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร จากประเพณีสะท้อนให้เห็นว่าพระพุทธศาสนามีอิทธิพลอย่างยิ่งเกี่ยวพันกับความเชื่อในการบูชาพระบรมธาตุเจดีย์นครศรีธรรมราช อันเป็นบทบาทสำคัญที่ก่อให้เกิดการบูรณาการทางวัฒนธรรมของสังคมท้องถิ่น 2) แนวทางความเชื่อการแห่ผ้าขึ้นธาตุ จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นประเพณีที่มีคุณค่าและความสำคัญ 2.1) เป็นเครื่องมือถ่ายทอดเรื่องราวประวัติศาสตร์ ส่งผลให้ชาวนครศรีธรรมราชรู้สึกเกิดความภาคภูมิใจในชาติพันธุ์ และประวัติศาสตร์ของตนเอง 2.2) เป็นประเพณีที่สร้างความสัมพันธ์และความผูกพันอันดีระหว่างสมาชิกในครอบครัว ชุมชน หน่วยงานรัฐ และเอกชน 2.3) ลดความเครียด สร้างความสุข ส่งเสริมความคิดเชิงบวก สร้างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคม 2.4) เป็นการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ภูมิปัญญา จากรุ่นสู่รุ่น ผ่านทางการจัดประเพณี 2.5) ปลุกฝังค่านิยมและจริยธรรม ให้รู้จักกตัญญู เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ 3) องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โมเดล 4ส เพื่อส่งเสริมความเชื่อการแห่ผ้าขึ้นธาตุของประชาชนจังหวัดนครศรีธรรมราช กล่าวคือ 3.1) ส1 หมายถึง สำนึก (ปลูกจิตสำนึก) 3.2) ส2 หมายถึง สร้าง (สร้างคุณค่า) 3.3) ส3 หมายถึง สืบทอด (สืบสาน) 3.4) ส4 หมายถึง ประสาน (ประสานความร่วมมือ)

คำสำคัญ: ความเชื่อ, การแห่ผ้าขึ้นธาตุ, ประชาชนจังหวัดจังหวัดนครศรีธรรมราช

Abstract

The objectives of this Thesis are as follows: to study the concepts of beliefs. Nakhon Si Thammarat and guidelines for belief in the parade of the element Nakhon Si Thammarat province. Can be a quality research study document information Related research and analyze data by description. The findings were as follows : 1) The concept of belief in the parade of the element Nakhon Si Thammarat province Born from the beliefs about worship the legendary relics of the tradition of the unique element of Nakhon Si Thammarat. By bringing up the blanket and surrounded the relics of the pagoda at Wat Phra Mahathat Woramahaviharn From the tradition reflecting that buddhism has a great influence on the belief in the worship of Phra Chedi, Nakhon Si Thammarat, which is important role that causes cultural integration of local society. 2) Guidelines for belief in the parade of the element Nakhon Si Thammarat Province It is a tradition that is valuable and important. 2.1) Tool to convey historical stories Resulting in Nakhon Si Thammarat people feel proud of the nation and their own history. 2.2) Tradition that creates good relationships and bonds between members family, communities, government and private agencies. 2.3) Reduce stress, create happiness, promote positive thoughts, the feeling is part of society. 2.4) The transfer of knowledge, skills, wisdom from generation to generation through the arrangement and 2.5) traditions to instill values and ethics to know gratitude Diarrhea. 3) The relevant research documents are models to promote belief in the parade of the people's elements. Nakhon Si Thammarat province, that is to 3.1) Awareness (Raising awareness) 3.2) Build (Create Value) 3.3) Inheritance (Inherited). 3.4) Coordinating (cooperation).

Keywords: Belief, Parade up the Element, People of Nakhon Si Thammarat Province

บทนำ

ในสมัยที่พระเจ้าศรีธรรมโศกราชเป็นกษัตริย์ครองตามพรลิงค์อยู่นั้น มีการบูรณะปฏิสังขรณ์พระบรมธาตุเจดีย์แล้วเสร็จในปีพุทธศักราช 1773 ขณะที่มีการตระเตรียมงานสมโภชพระบรมธาตุอยู่นั้น ชาวปากพนังเข้ากราบทูลความว่า “มีคลื่นซัดเอาผ้าแถบยาวผืนหนึ่งขึ้นที่ชายหาดปากพนัง บนผ้านั้นปรากฏภาพเขียนเรื่องพุทธประวัติ จึงได้นำมาถวาย” พระเจ้าศรีธรรมโศกราชทรงรับสั่งให้นำผ้าไปซักให้สะอาดพบภาพวาดพุทธประวัติ เรียกว่า “ผ้าพระบฏ” จึงรับสั่งให้ประกาศหาเจ้าของได้ความว่า “มีชาวพุทธจากหงสาวดีกลุ่มหนึ่ง จะนำผ้าพระบฏไปบูชาพระพุทธรูปที่ลังกา แต่ถูกพายุลัดขึ้นมา เหลือผู้รอดชีวิตสิบคน” พระเจ้าศรีธรรมโศกราชทรงมีดำริว่าควรนำผ้าพระบฏไปห่มพระบรมธาตุเจดีย์ในงานสมโภช และเจ้าของผ้าพระบฏมีความยินดี การแห่ผ้าจึงได้ดำเนินการและสืบต่อกันมา (อ้อมใจ วงษ์มณฑา, 2567) การแห่ผ้าขึ้นธาตุในอดีตนั้นไม่ปรากฏว่ามีการกำหนดวันตายตัว หรือแต่ละปีต้องทำวันใดบ้าง โดยมากมักจัดในงานสมโภชพระมหาธาตุ ปัจจุบันการแห่ผ้าขึ้นธาตุเมืองนครศรีธรรมราช จัดขึ้นสองครั้งในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 3 (วันมาฆบูชา) และวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 (วันวิสาขบูชา) ผ้าที่ใช้มักนิยมสีขาว

เหลือง และแดง ความยาวตามความศรัทธา เมื่อถึงวัดจะนำมาผูกต่อกันให้เป็นขนาดยาวสามารถห่มรอบพระองค์ได้ ซึ่งการแห่ผ้าและขึ้นห่มนั้นอาจจะมีการกระทำในโอกาสอื่น ๆ ได้เช่นกัน (พีพีทีวี, 2566); (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, 2566)

ดังนั้น การแห่ผ้าขึ้นธาตุเมืองนครศรีธรรมราช หมายถึง การแห่ผ้าผืนยาวเพื่อบูชาพระพุทธเจ้าโดยการนำห่มและโอบล้อมรอบองค์พระบรมธาตุเจดีย์ ณ วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นประเพณีที่สืบทอดมาอย่างยาวนาน แสดงถึงความรุ่งเรืองทางพระพุทธศาสนาในสมัยพระเจ้าศรีธรรมโศกราชได้เป็นอย่างดี อันได้รับอิทธิพลมาจากอินเดียและศรีลังกาที่เชื่อในการทำบุญ รวมถึงการบูชากราบไหว้ที่ให้กุศลแก่จริงจะต้องปฏิบัติต่อพระพักตร์และใกล้ชิดกับพระพุทธเจ้าให้มากที่สุด เพื่อแสดงออกเชิงสัญลักษณ์และเป็นรูปธรรมแม้พระพุทธเจ้าทรงเสด็จปรินิพพานแล้ว ผ่านการสร้างพระธาตุไว้เพื่อกราบไหว้บูชาเพื่อแสดงถึงความเคารพต่อพระพุทธเจ้า และอาจเป็นที่มาของการนำผ้าไปบูชาพระบรมธาตุเจดีย์ เพื่อแสดงความเคารพและระลึกถึงคุณของพระพุทธเจ้า (คนพศ ภูวบริรักษ์, 2565) ซึ่งการสืบทอดจารีตประเพณีการแห่ผ้าขึ้นธาตุเมืองนครถือได้ว่าเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของเมืองนครศรีธรรมราช

แต่ในปัจจุบันการแห่ผ้าขึ้นธาตุเปลี่ยนแปลงรายละเอียดไปมาก แต่เดิมนั้นผ้าพระภฏที่จะนำขึ้นห่มองค์พระบรมธาตุเจดีย์นั้นจะต้องมีการเขียนภาพที่มีความวิจิตรงดงามและตกแต่งด้วยลูกปัดผ้าแพรพรรณและดอกไม้ที่แถบขอบผ้าโดยตลอดทั้งผืน ด้วยผู้ที่มีฝีมือทางด้านการวาดผ้าพระภฏมีจำนวนน้อยไม่ได้รับการสืบทอดจึงทำให้เปลี่ยนผ้าพระภฏแบบเดิมมาเป็นการนำผ้าสีเหลี่ยมเรียบ ๆ สีเหลือง สีขาว สีแดง ตลอดจนพิธีกรรมในการจัดภัตตาหารและเครื่องอุปโภคและบริโภคแบบเดิมนั้นในวันแห่ผ้าเหมือนดั่งเก่านั้นไม่มีแล้ว และในการห่มผ้าพระบรมธาตุเจดีย์นั้นจะให้ผู้อาวุโสในขบวนจำนวนไม่มากเป็นผู้แทนเข้าไปห่มผ้า เนื่องด้วยเขตกำแพงแก้วเป็นเขตหวงห้าม และเป็นที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุไว้หากเดินขึ้นไปอาจเป็นการไม่สมควรได้ (ไพฑูรย์ แก้วชูใส, 2555); (เทศบาลเมืองทุ่งสง, 2566)

จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจในการทำวิจัยเรื่องความเชื่อการแห่ผ้าขึ้นธาตุของประชาชนจังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อศึกษาแนวคิด คติความเชื่อ และแนวทางความเชื่อในการแห่ผ้าขึ้นธาตุ จังหวัดนครศรีธรรมราชว่าเป็นไปในทิศทางใด เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาและแนวทางในการอนุรักษ์ให้ประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราชยังคงอยู่กับชาวเมืองนครศรีธรรมราชอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิด คติความเชื่อ การแห่ผ้าขึ้นธาตุของประชาชน จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาแนวทางความเชื่อการแห่ผ้าขึ้นธาตุของประชาชน จังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้มีวิธีดำเนินการวิจัย รูปแบบของการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการศึกษาเอกสาร ผู้วิจัยได้ขอบเขตเนื้อหา จากการศึกษาเอกสาร ตำรา ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อการแห่ผ้าขึ้นธาตุของประชาชน จังหวัดนครศรีธรรมราช และงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปใช้ในการกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา และ

การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร ตำรา ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อการแห่ผ้าขึ้นธาตุของประชาชน จังหวัดนครศรีธรรมราช และงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาวิเคราะห์ สังเคราะห์ ดำเนินการเรียบเรียงและนำเสนอเนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องความเชื่อการแห่ผ้าขึ้นธาตุของประชาชนจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า

การศึกษาแนวคิด คติความเชื่อ การแห่ผ้าขึ้นธาตุ จังหวัดนครศรีธรรมราช เกิดมาจากคติความเชื่อเกี่ยวกับการบูชาพระบรมธาตุในตำนานประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุอันเป็นเอกลักษณ์ของเมืองนครศรีธรรมราช การแห่ผ้าขึ้นธาตุ หมายถึง การแห่ผ้าผืนยาวเพื่อบูชา พระพุทธเจ้าโดยการนำขึ้นห่ม และโอบล้อมรอบองค์พระบรมธาตุเจดีย์ ณ วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร จังหวัดนครศรีธรรมราช สะท้อนให้เห็นว่าพระพุทธศาสนามีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อนครศรีธรรมราชมาอย่างยาวนาน นับแต่พุทธศตวรรษที่ 18 ที่เริ่มเข้าสู่พื้นที่นครศรีธรรมราช พระพุทธศาสนานั้นมีบทบาทต่อการสร้างมรดกทางวัฒนธรรมจนเป็นที่กล่าวขานถึงนครศรีธรรมราชว่าเป็นเมืองพุทธศาสนาตามหลักฐานที่ยังปรากฏในปัจจุบัน อาทิ ศิลาจารึก จดหมายเหตุ หรือแม้กระทั่งประเพณีต่าง ๆ เช่น การสมโภชพระบรมธาตุเจดีย์ การแห่ผ้าขึ้นธาตุ การสวดดำน เป็นต้น ประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุนั้นเกี่ยวพันกับความเชื่อในการบูชาพระบรมธาตุเจดีย์นครศรีธรรมราช อันเป็นบทบาทสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เกิดการบูรณาการทางวัฒนธรรมของสังคมท้องถิ่น เนื่องด้วยพระบรมธาตุเจดีย์นั้นเป็นที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุที่ถือเป็นสัญลักษณ์ของพระพุทธเจ้าที่สามารถจับต้องได้มากที่สุด อีกทั้งเมื่อพิจารณาถึงการสร้างเจดีย์นอกจากจะเป็นที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุแล้วยังแฝงไว้ซึ่งหลักคำสอนพระพุทธเจ้าอีกด้วย ได้แก่ ฐานสี่เหลี่ยมของเจดีย์ หมายถึง อริยสัจ 4 ส่วนฐานที่เรียงกันสามชั้น หมายถึง ไตรภูมิ ดังนั้นความหมายขององค์พระเจดีย์ คือ พระพุทธศาสนาอันเป็นที่พึ่งของสัตว์โลกทั้งสาม หรือไตรภูมิอันประกอบด้วย กามภูมิ รูปภูมิ และอรุภูมิ โดยมีอริยสัจ 4 เป็นธรรมข้อพิจารณาอันทำให้ผู้ปฏิบัติตามได้บรรลุถึงพระนิพพานได้ ส่วนปล้องโฉนบนส่วนยอดคือ ชั้นของภูมิฝ่ายสุคติ อันเป็นไปของสัตว์ผู้ประพฤติชอบมีพระนิพพานเป็นยอดสูงสุดเป็นศูนย์กลางแห่งการยึดเหนี่ยวจิตใจของพุทธศาสนิกชนผู้มีศรัทธาต่อพระพุทธศาสนา เป็นปูชนียสถานวัตถุที่ทรงคุณค่าทั้งทางด้านประวัติศาสตร์ ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม ทั้งยังเป็นสิ่งที่สูงค่า ควรแก่การเคารพบูชาอย่างสูงสุด นอกจากนี้ประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุนครศรีธรรมราชนั้นยังมีบทบาทที่สำคัญอีกทางหนึ่งคือ การสร้างสัมพันธ์อันดีทางวัฒนธรรมและการเมืองต่อแคว้นอื่น ๆ ใกล้เคียง อีกด้วย เช่น การที่กษัตริย์ทรงใช้วิธีเผยแพร่พุทธศาสนาเป็นสื่อในการเจริญสัมพันธ์ไมตรีระหว่างวัน ทำให้การสร้างพระบรมธาตุเจดีย์ และการยอมรับประเพณีพิธีกรรมจากเมืองหนึ่งมาปฏิบัติ การสร้างทำให้เกิดการยอมรับระหว่างชนชั้นปกครองและประชาชนด้วยเหตุนี้ประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุนครศรี ธรรมราช จึงยังคงสืบทอดมาจนถึงปัจจุบันนี้

2. ผลการศึกษาแนวทางความเชื่อการแห่ผ้าขึ้นธาตุ จังหวัดนครศรีธรรมราช สืบถึงประเพณีที่สืบทอดมาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน เป็นเอกลักษณ์สำคัญของจังหวัดนครศรีธรรมราช อันเป็นประเพณีที่มีคุณค่าและความสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ 1) เป็นเครื่องมือถ่ายทอดเรื่องราวประวัติศาสตร์ ทำให้ชาวนครศรีธรรมราชรู้สึกเกิด ความภาคภูมิใจในชาติพันธุ์ และประวัติศาสตร์ของตนเอง 2) เป็นประเพณีที่สร้างความสัมพันธ์และความผูกพันอันดีระหว่างสมาชิกในครอบครัว ชุมชน หน่วยงานรัฐ และเอกชน 3) ลดความเครียด สร้างความสุข ส่งเสริมความคิด

เชิงบวก สร้างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคม 4) เป็นการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ภูมิปัญญาจากรุ่นสู่รุ่น ผ่านทางการจัดประเพณี และ 5) ปลุกฝังค่านิยมและจริยธรรม ให้รู้จักกตัญญู เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เพื่อให้ประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุฯ ยังคงสืบทอดต่อไปยังอนุชนรุ่นหลังได้

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่อง “ความเชื่อการแห่ผ้าขึ้นธาตุของประชาชน จังหวัดนครศรีธรรมราช” สามารถอภิปรายได้ดังนี้

ผลการวิจัยพบว่า แนวคิด คติความเชื่อ การแห่ผ้าขึ้นธาตุ จังหวัดนครศรีธรรมราช เกิดมากจากคติความเชื่อเกี่ยวกับการบูชาพระบรมธาตุในตำนานประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุอันเป็นเอกลักษณ์ของเมืองนครศรีธรรมราช การแห่ผ้าขึ้นธาตุ หมายถึง การแห่ผ้าผืนยาวเพื่อบูชา พระพุทธเจ้าโดยการนำขึ้นห่ม และโอบล้อมรอบองค์พระบรมธาตุเจดีย์ ณ วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร จังหวัดนครศรีธรรมราช จากประเพณีสะท้อนให้เห็นว่า พระพุทธศาสนามีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อนครศรีธรรมราชมาอย่างยาวนาน นับแต่พุทธศตวรรษที่ 18 ที่เริ่มเข้าสู่พื้นที่ นครศรีธรรมราช พระพุทธศาสนานั้นมีบทบาทต่อการสร้างมรดกทางวัฒนธรรมจนเป็นที่กล่าวขานถึง นครศรีธรรมราชว่าเป็นเมืองพุทธศาสนาตามหลักฐานที่ยังปรากฏในปัจจุบัน อาทิ ศิลารึก จดหมายเหตุ หรือแม้กระทั่งประเพณีต่าง ๆ เช่น การสมโภชพระบรมธาตุเจดีย์ การแห่ผ้าขึ้นธาตุ การสวดด้าน เป็นต้น ประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุนั้นเกี่ยวพันกับความเชื่อในการบูชาพระบรมธาตุเจดีย์นครศรีธรรมราช อันเป็นบทบาทสำคัญประการหนึ่งที่ก่อให้เกิดการบูรณาการทางวัฒนธรรมของสังคมท้องถิ่น เนื่องด้วยพระบรมธาตุเจดีย์นั้นเป็นที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุที่ถือเป็นสัญลักษณ์ของพระพุทธเจ้าที่สามารถจับต้องได้มากที่สุด อีกทั้งเมื่อพิจารณาถึงการสร้างเจดีย์ นอกจากจะเป็นที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุแล้วยังแฝงไว้ซึ่งหลักคำสอนพระพุทธเจ้าอีกด้วย ได้แก่ ฐานสี่เหลี่ยมของเจดีย์ หมายถึง อริยสัจ 4 ส่วนฐานที่เรียงกันสามชั้น หมายถึง ไตรภูมิ ดังนั้นความหมายขององค์พระเจดีย์ คือ พระพุทธศาสนาอันเป็นที่พึ่งของสัตว์โลกทั้งสาม หรือไตรภูมิอันประกอบด้วย กามภูมิ รูปภูมิ และอรุภูมิ โดยมีอริยสัจ 4 เป็นธรรมข้อพิจารณาอันทำให้ผู้ปฏิบัติตามได้บรรลุถึงพระนิพพานได้ ส่วนปล้องโอบบนส่วนยอดคือ ชั้นของภูมิฝ่ายสุคติ อันเป็นไปของสัตว์ผู้ประพฤติชอบมีพระนิพพานเป็นยอดสูงสุดเป็นศูนย์กลางแห่งการยึดเหนี่ยวจิตใจของพุทธศาสนิกชนผู้มีศรัทธาต่อพระพุทธศาสนา เป็นปูชนียสถานวัตถุที่ทรงคุณค่าทั้งทางด้านประวัติศาสตร์ ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม ทั้งยังเป็นสิ่งที่สูงค่า ควรแก่การเคารพบูชาอย่างสูงสุด นอกจากนี้ประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุนครศรีธรรมราชนั้นยังมีบทบาทที่สำคัญอีกทางหนึ่ง คือ การสร้างสัมพันธ์อันดีทางวัฒนธรรมและการเมืองต่อแคว้นอื่น ๆ ใกล้เคียง อีกด้วย เช่น การที่กษัตริย์ทรงใช้วิธีเผยแพร่พุทธศาสนาเป็นสื่อในการเจริญสัมพันธไมตรีระหว่างวัน ทำให้การสร้างพระบรมธาตุเจดีย์ และการยอมรับประเพณีพิธีกรรมจากเมืองหนึ่งมาปฏิบัติ การสร้างทำให้เกิดการยอมรับระหว่างชนชั้นปกครองและประชาชน ด้วยเหตุนี้ประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุนครศรีธรรมราช จึงยังคงสืบทอดมาจนถึงปัจจุบันนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพมาศ เศรษฐวรโชติ และคณะ เรื่อง “นวัตกรรมการสืบทอดประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุนครศรีธรรมราช” พบว่า ในอดีตมีชาวเมืองอินทปัตย์หรือหงสาวดี ได้เดินทางไปนมัสการบรมธาตุที่ลังกา เกิดพายุพัดเรือแตกมีผู้รอดชีวิตมาขึ้นฝั่งอำเภopakpang พร้อมกับผ้าขาวผืนยาวมีภาพพุทธประวัติเรียกว่า “ผ้าพระบฏ” ชาวpakpangนำมาถวายพระเจ้าศรีธรรมมาโคกราช พระองค์โปรดให้นำผ้าพระ

บุญขึ้นห่มองค์พระบรมเจดีย์ แต่เดิมได้กระทำในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6 ต่อมาในรัชกาลที่ 4 ได้กระทำกันในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 3 วันมาฆบูชา ประชาชนจะทำบุญและแห่ผ้าเวียนรอบพระบรมเจดีย์ 3 รอบ ก่อนนำห่มองค์พระบรมธาตุเจดีย์ รูปแบบประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุ เพื่อความเหมาะสมกับบริบทสังคมปัจจุบันมีกระบวนการเตรียมบุคคล สถานที่การสมโภชผ้าพระบุญ ขบวนแห่ถวายผ้าพระบุญก่อนนำขึ้นห่มองค์พระบรมธาตุเจดีย์คุณค่าจากประเพณี คือ ความเลื่อมใสศรัทธาต่อพระพุทธศาสนา ช่วยฟื้นฟูความสัมพันธ์ในครอบครัว ความเสียสละ ความสามัคคีและส่งเสริมเศรษฐกิจการท่องเที่ยว ภายหลังได้รับพระราชทานผ้าพระบุญจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี แนวทางอนุรักษ์สืบทอดประเพณี หน่วยงานภาครัฐและเอกชนต้องร่วมมือกันสร้างสรรค์ประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุที่มีคุณค่าด้วยการให้เยาวชนได้ศึกษาเรียนรู้และการสร้างจิตสำนึก โดยผ่านประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุเพื่อการอนุรักษ์และสืบทอดประเพณีต่อไป (ทิพมาศ เสวตวรโชติ และคณะ, 2563) และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเดชชาติ ตรีทรัพย์ และคณะ ได้ศึกษาวิเคราะห์ประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุ วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ตามประวัติศาสตร์ความเป็นมาและความเชื่อเกี่ยวกับการแห่ผ้าขึ้นธาตุ พบว่า เมื่อปีพุทธศักราช 1773 พระเจ้าศรีธรรมมาโคกราช ได้บูรณะพระธาตุเจดีย์แล้วเสร็จ จึงจัดพิธีสมโภชชาวปากพนังมากราบทูลว่า คลื่นได้ซัดเอาแถบผ้าผืนหนึ่ง ซึ่งมีภาพเขียนเรื่องพุทธประวัติมาขึ้นที่ชายหาดปากพนัง จึงเก็บผ้านั้นมาถวาย พระองค์ทรงรับสั่งให้ซักผ้านั้นจนสะอาด จึงเห็นภาพวาดพุทธประวัติ เรียกกันว่า “ผ้าพระบุญ” ทรงรับสั่งให้ประกาศหาเจ้าของ จึงทราบความเป็นของชาวพุทธจากเมืองหงสาวดี ประเทศพม่า บางท่านกล่าวว่า เป็นของชาวพุทธจากเมืองอินทปัตฐ ประเทศกัมพูชา จะนำผ้าพระบุญไปบูชาพระพุทธรูปที่ลังกา พระองค์ทรงทอดพระเนตรเห็นว่าควรนำผ้าพระบุญไปห่มพระบรมธาตุเจดีย์ เนื่องจากโอกาสจัดพิธีสมโภช ประเพณีจึงสืบต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน เพราะเชื่อว่า การจะทำบุญหรือกราบไหว้บูชาพระพุทธรูปให้ได้กุศลจริง ๆ ต้องปฏิบัติเฉพาะพระพักตร์พระพุทธรูปเท่านั้น ชาวนครจึงนำเอาผ้าไปบูชาพระบรมธาตุเจดีย์ โดยการโอบรอบฐานองค์พระบรมธาตุเจดีย์ ก็คือการบูชาที่สนิทแนบกับองค์พระพุทธรูปนั่นเอง (เดชชาติ ตรีทรัพย์ และคณะ, 2560)

ผลการศึกษาแนวทางการแห่ผ้าขึ้นธาตุของประชาชนจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นประเพณีที่สืบทอดมาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน เป็นเอกลักษณ์สำคัญของจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นประเพณีที่มีคุณค่าและความสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ 1) เป็นเครื่องมือถ่ายทอดเรื่องราวประวัติศาสตร์ ทำให้ชาวนครศรีธรรมราชรู้สึกเกิดความภาคภูมิใจในชาติพันธุ์ และประวัติศาสตร์ของตนเอง 2) เป็นประเพณีที่สร้างความสัมพันธ์และความผูกพันอันดีระหว่างสมาชิกในครอบครัว ชุมชน หน่วยงานรัฐ และเอกชน 3) ลดความเครียด สร้างความสุข ส่งเสริมความคิดเชิงบวก สร้างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคม 4) เป็นการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ภูมิปัญญาจากรุ่นสู่รุ่น ผ่านทางการจัดประเพณี 5) ปลุกฝังค่านิยมและจริยธรรม ให้รู้จักกตัญญู เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เพื่อให้ประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุยังคงสืบทอดต่อไปยังอนุชนรุ่นหลังได้นั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของอังคณา แพรกเมือง และคณะ เรื่อง “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวในการเดินทางมาท่องเที่ยวงานประเพณีมาฆบูชาแห่ผ้าขึ้นธาตุ วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า การศึกษาปัจจัยสำคัญที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวในการเดินทางมาท่องเที่ยวงานประเพณีมาฆบูชาแห่ผ้าขึ้นธาตุ โดยปัจจัยศักยภาพของการจัดงานมาฆบูชาด้านต่าง ๆ ทุกด้านมีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวมางานประเพณี (อังคณา แพรกเมือง และคณะ, 2565) และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณพร หมื่นจร และคณะ เรื่อง “การจัดการและการมีส่วนร่วมในประเพณีแห่ผ้าห่มพระธาตุจอมทอง อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา” พบว่า การจัดการและการมีส่วนร่วมใน

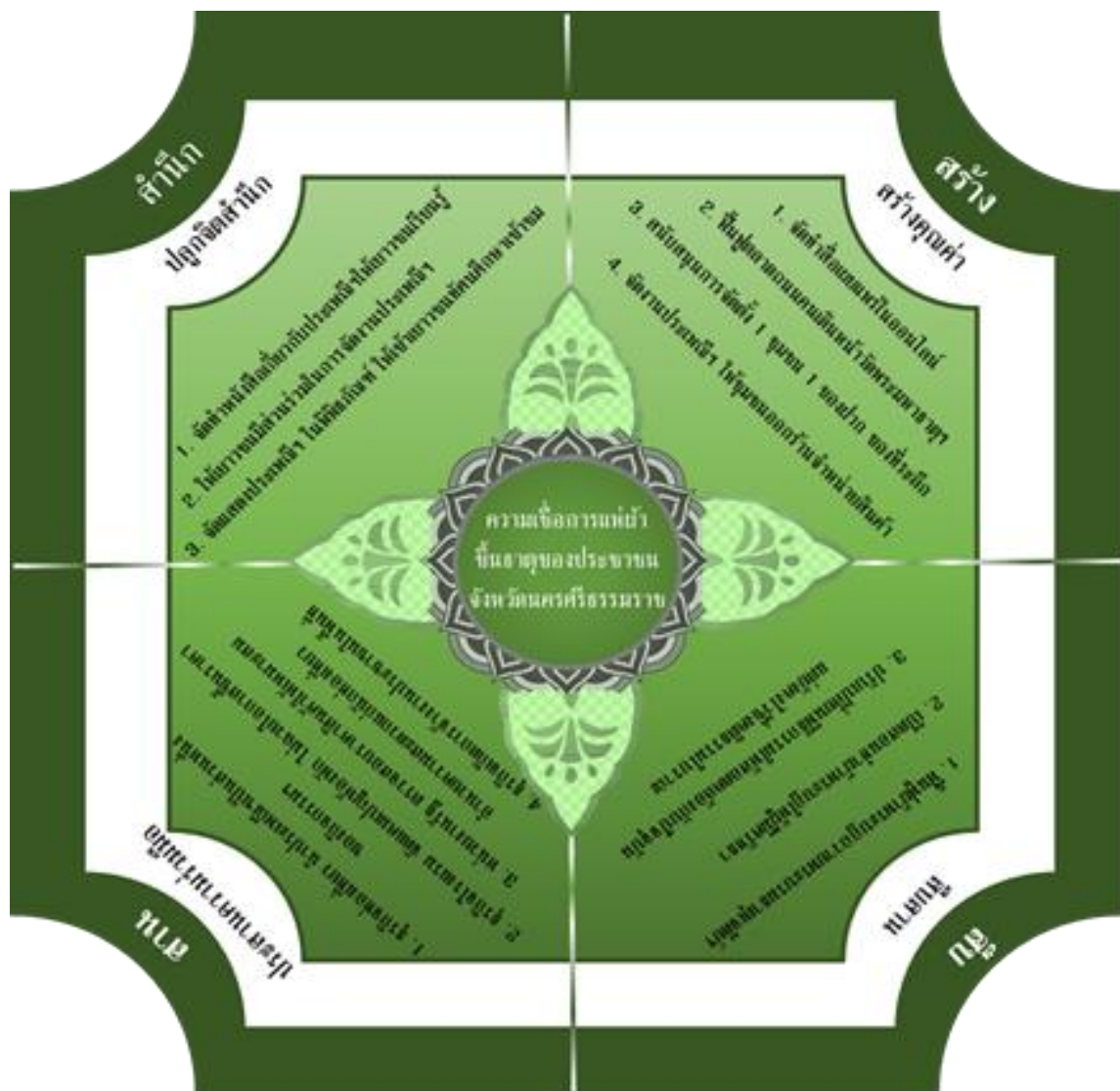
ประเพณีแห่ผ้าห่มธาตุจอมทองเป็นพิธีกรรมสำคัญที่สืบทอดมายาวนานของชุมชนวัดพระธาตุจอมทอง แต่เมื่อภาคีเครือข่ายที่มีมหาวิทยาลัยพะเยาเป็นแกนนำเข้าร่วมสานต่อจึงทำให้กลายเป็นประเพณีที่ยิ่งใหญ่ตระการตาจนเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายจนปัจจุบัน โดยนับแต่ที่มหาวิทยาลัยพะเยาโดยคณะศิลปศาสตร์ วิทยาลัยการศึกษา และคณะรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์ เข้ามามีส่วนร่วมครั้งแรก เมื่อปีพุทธศักราช 2559 ร่วมกับจังหวัดพะเยา เทศบาลเมืองพะเยา สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพะเยา สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดพะเยา ภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนรอบวัดพระธาตุจอมทองร่วมกันจัดขึ้น จึงแสดงให้เห็นถึงการจัดการและการมีส่วนร่วมในประเพณีแห่ผ้าห่มพระธาตุจอมทองตามทฤษฎีการจัดการ 4Ms ทั้งในด้านกำลังคน กำลังทรัพย์ วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการร่วมกัน นอกจากนี้ยังเป็นไปตามทฤษฎีการมีส่วนร่วมนับแต่ขั้นร่วมกันตัดสินใจร่วมกันดำเนินงาน ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมประเมินผลงาน (วรรณพร หมื่นจร และคณะ, 2567)

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยความเชื่อการแห่ผ้าขึ้นธาตุของประชาชน จังหวัดนครศรีธรรมราช เรียกว่า โมเดล 4ส เพื่อส่งเสริมความเชื่อการแห่ผ้าขึ้นธาตุของประชาชนจังหวัดนครศรีธรรมราช กล่าวคือ ส1 หมายถึง สำนึก (ปลูกจิตสำนึก) ส2 หมายถึง สร้าง (สร้างคุณค่า) ส3 หมายถึง สืบทอด (สืบสาน) และ ส4 หมายถึง ประสาน (ประสานความร่วมมือ) สำนึก สร้าง สืบ สาน มีรายละเอียดดังนี้ 1) สำนึก (ปลูกจิตสำนึก) ปลูกฝังจิตสำนึกรักประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุฯ รับรู้คุณค่า ความสำคัญ ความดีงาม ทั้งนี้ควรเริ่มตั้งแต่เยาวชน ได้แก่ การจัดทำหนังสือเกี่ยวกับประวัติของนครศรีธรรมราช ความสำคัญของประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุฯ ที่ถูกต้อง สอดแทรกในชั่วโมงหนังสือ นอกเวลาที่ควรศึกษา, สร้างโอกาสให้เยาวชนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมแห่ผ้าขึ้นธาตุฯ ประจำปี และการจัดแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุฯ ในพิพิธภัณฑ์ในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราชโดยเฉพาะ จัดให้มีการทัศนศึกษา เยี่ยมชมนิทรรศการเกี่ยวกับประวัติเมืองนครศรีธรรมราช ประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุฯ ชมสาธิตการแห่ผ้าขึ้นธาตุฯ เป็นต้น 2) สร้าง (สร้างคุณค่า) วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นปูชนียสถานที่เก่าแก่ เป็นสถานที่ผู้คนให้ความเคารพเลื่อมใสศรัทธา การที่วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหารมีการจัดประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุฯ นั้น ย่อมส่งผลให้ผู้ศรัทธาเดินทางเข้ามาอย่างไม่ขาดสาย ทำให้เกิดการกระตุ้นเศรษฐกิจภายในจังหวัดในระยะสั้น ๆ ได้เท่านั้น ดังนั้น ต้องมีการดำเนินการเพื่อให้เกิดการสร้างรายได้ที่ยั่งยืนให้กับประชาชนในพื้นที่ ได้แก่ การจัดทำสื่อเผยแพร่เกี่ยวกับประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุฯ ผ่านทางสื่อสมัยใหม่ที่เข้าถึงง่ายเช่น Youtube Facebook Instagram Tiktok Thread เป็นต้น โดยปรับเปลี่ยนการนำเสนอให้เข้ากับยุคปัจจุบัน ไม่ล้าสมัย เข้าใจง่าย, ฟื้นฟูตลาดถนนคนเดินหน้าพระธาตุฯ จัดให้มีเดือนละ 2 ครั้ง เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสรู้จักพระบรมธาตุเจดีย์ นครศรีธรรมราชมากขึ้น พร้อม ๆ กับการสอดแทรกข้อมูลเกี่ยวกับประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุฯ ไปด้วย และจัดงานประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุฯ ประจำปี ให้น่าสนใจกลุ่มชุมชนในพื้นที่มาออกร้านจัดจำหน่าย จากการจัดตั้งกลุ่ม 1 ชุมชน 1 ของที่ระลึกและของฝาก เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่สามารถสร้างรายได้จากการขายของที่ระลึกและของฝากได้อีกทางหนึ่ง 3) สืบ (สืบสาน) ประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุนั้นสามารถสืบทอดถึงอนุชนรุ่นหลังได้นั้น ต้องมีการฟื้นฟูการทำผ้าพระบฏเพื่อใช้ถวายเป็นพุทธบูชาแก่พระบรมธาตุเจดีย์ ทั้งยังต้องเปิดโอกาสให้มีการสอนทำผ้าพระบฏให้ประชาชนที่มีความสนใจและศรัทธามีโอกาสได้เรียนรู้โดยทั่วกัน และต้องมีการปรับเปลี่ยนประเพณีให้เข้ากับ

ปัจจุบันได้ แต่ยังคงรักษาไว้ซึ่งคติโบราณไว้ด้วย พร้อม ๆ กับการสร้างประโยชน์ต่อสังคมให้ได้มากที่สุด และ 4) สาน (ประสานความร่วมมือ) ประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุฯ ต้องได้รับการร่วมมือจากหลาย ๆ ฝ่าย ได้แก่ หน่วยงานร่วมมือกับธุรกิจท่องเที่ยวให้เกิดการผลักดันประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุฯ ผ่านทางธุรกิจการท่องเที่ยว โดยจัดเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดนครศรีธรรมราช, ธุรกิจโรงแรมร่วมกับการท่องเที่ยว จัดแคมเปญราคาห้องพักให้เหมาะสม ไม่ฉวยโอกาสเพิ่มราคา เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวในช่วงเทศกาลงานประเพณี, หน่วยงานรัฐอำนวยความสะดวกธุรกิจร้านค้าขนาดเล็ก ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ไม่ให้อาเปรียบนักท่องเที่ยว เมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามาบ่อย่อมเกิดการหาแรงงาน ทำให้เกิดการจ้างงาน ประชาชนมีรายได้ เป็นต้น สามารถเขียนในรูปแบบโมเดลดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 โมเดล 4ส เพื่อส่งเสริมความเชื่อการแห่ผ้าขึ้นธาตุของประชาชนจังหวัดนครศรีธรรมราช

สรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องนี้ สรุปได้ว่า แนวคิด คติความเชื่อ การแห่ผ้าขึ้นธาตุของประชาชนจังหวัดนครศรีธรรมราช เกิดมาจากคติความเชื่อเกี่ยวกับการบูชาพระบรมธาตุในตำนานประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุอันเป็นเอกลักษณ์ของเมือง

นครศรีธรรมราช จากประเพณีสะท้อนให้เห็นว่าพระพุทธศาสนามีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อนครศรีธรรมราชมาอย่างยาวนาน นับแต่พุทธศตวรรษที่ 18 พระพุทธศาสนานั้นมีบทบาทต่อการสร้างมรดกทางวัฒนธรรมจนเป็นที่กล่าวขานถึงนครศรีธรรมราชว่าเป็นเมืองพุทธศาสนาตามหลักฐานที่ยังปรากฏในปัจจุบัน อาทิ ศิลาลจารึก จดหมายเหตุ หรือแม้กระทั่งประเพณีต่าง ๆ เป็นบทบาทสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เกิดการบูรณาการทางวัฒนธรรมของสังคมท้องถิ่น พระบรมธาตุเจดีย์ยังแฝงไว้ซึ่งหลักคำสอนพระพุทธเจ้า ได้แก่ ฐานสี่เหลี่ยมของเจดีย์ หมายถึง อริยสัจ 4 ส่วนฐานที่เรียงกันสามชั้น หมายถึง ไตรภูมิ ได้แก่ กามภูมิ รูปภูมิ และอรูปภูมิ โดยมีอริยสัจ 4 เป็นธรรมข้อพิจารณาอันทำให้ผู้ปฏิบัติตามได้บรรลุถึงพระนิพพานได้ ส่วนปล้องโฉนบนส่วนยอดคือ ชั้นของภูมิฝ่ายสุคติ อันเป็นไปของสัตว์ผู้ประพฤติชอบมีพระนิพพานเป็นยอดสูงสุดเป็นศูนย์กลางแห่งการยึดเหนี่ยวจิตใจของพุทธศาสนิกชนผู้มีศรัทธาต่อพระพุทธศาสนา เป็นปูชนียสถานวัตถุที่ทรงคุณค่าทั้งทางด้านประวัติศาสตร์ ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม ทั้งยังเป็นสิ่งที่สูงค่า ควรแก่การเคารพบูชาอย่างสูงสุด การแห่ผ้าขึ้นธาตุ ยังมีบทบาทที่สำคัญ คือ การสร้างสัมพันธ์อันดีทางวัฒนธรรมและการเมืองต่อแว่นอื่น ๆ ใกล้เคียง ทำให้เกิดการยอมรับระหว่างชนชั้นปกครองและประชาชน ด้วยเหตุนี้ประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุนครศรีธรรมราช จึงยังคงสืบทอดมาจนถึงปัจจุบันนี้ ส่วนแนวทางความเชื่อการแห่ผ้าขึ้นธาตุของประชาชนจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นประเพณีที่สืบทอดมาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน เป็นเอกลักษณ์สำคัญของจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นประเพณีที่มีคุณค่าและความสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ 1) เป็นเครื่องมือถ่ายทอดเรื่องราวประวัติศาสตร์ ทำให้ชาวนครศรีธรรมราชรู้สึกเกิดความเป็นภาคภูมิใจในชาติพันธุ์ และประวัติศาสตร์ของตนเอง 2) เป็นประเพณีที่สร้างความสัมพันธ์และความผูกพันอันดีระหว่างสมาชิกในครอบครัว ชุมชน หน่วยงานรัฐ และเอกชน 3) ลดความเครียด สร้างความสุข ส่งเสริมความคิดเชิงบวก สร้างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคม 4) เป็นการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ภูมิปัญญาจากรุ่นสู่รุ่น ผ่านทางการจัดประเพณี และ 5) ปลุกฝังค่านิยมและจริยธรรม ให้รู้จักตักตวง เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เพื่อให้ประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุฯ ยังคงสืบทอดต่อไปยังอนุชนรุ่นหลัง จึงมีข้อเสนอแนะดังนี้ 1) ควรอนุรักษ์และสืบทอดประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุของประชาชนจังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อคงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของนครศรีธรรมราชและความศรัทธาในพระพุทธศาสนา 2) ควรกำหนดเป็นนโยบายเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ ได้แก่ 1.1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช จัดทำหนังสืออ่านนอกเวลาเกี่ยวกับประวัติของนครศรีธรรมราช ความสำคัญของประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุฯ ให้เยาวชนได้ศึกษา และจัดให้เยาวชนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมแห่ผ้าขึ้นธาตุฯ ประจำปี 1.2) พิพิธภัณฑ์แห่งชาติจังหวัดนครศรีธรรมราช จัดแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุฯ ในพิพิธภัณฑ์ในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราชโดยเฉพาะ จัดให้มีการทัศนศึกษา เยี่ยมชมนิทรรศการเกี่ยวกับประวัติเมืองนครศรีธรรมราช ประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุฯ ชมสาธิตการแห่ผ้าขึ้นธาตุ 1.3) สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดนครศรีธรรมราช จัดทำสื่อเผยแพร่เกี่ยวกับประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุฯ ผ่านทางสื่อสมัยใหม่ที่เข้าถึงง่ายเช่น Youtube Facebook Intragram Tiktok Thread เป็นต้น โดยปรับเปลี่ยนการนำเสนอให้เข้ากับยุคปัจจุบัน ไม่ล้าสมัย เข้าใจง่าย 1.4) สำนักงานพุทธศาสนาแห่งชาติจังหวัดนครศรีธรรมราช และประชาชนในพื้นที่หน้าวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร ร่วมมือ ร่วมใจกันฟื้นฟูตลาดถนนคนเดินหน้าพระธาตุฯ จัดให้มีเดือนละ 2 ครั้ง เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสรู้จักพระบรมธาตุเจดีย์นครศรีธรรมราชมากขึ้น พร้อม ๆ กับการสอดแทรกข้อมูลเกี่ยวกับประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุฯ ไปด้วย และสนับสนุนให้นำสินค้ากลุ่มชุมชนในพื้นที่มาออกร้านจัดจำหน่าย 1.5) เทศบาลนคร

นครศรีธรรมราช ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้นำชุมชนทุกชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ร่วมจัดตั้ง 1 ชุมชน 1 ของฝากของที่ระลึก และดำเนินการร่วมฟื้นฟูการทำผ้าพระบฏเพื่อใช้ถวายเป็นพุทธบูชาแก่พระบรมธาตุเจดีย์ ทั้งยังต้องเปิดโอกาสให้มีการสอนทำผ้าพระบฏให้ประชาชนที่มีความสนใจและศรัทธามีโอกาสได้เรียนรู้โดยทั่วกัน 1.6) หน่วยงานร่วมมือกับธุรกิจท่องเที่ยว ให้เกิดการผลักดันประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุฯ ผ่านทางธุรกิจการท่องเที่ยว โดยจัดเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดนครศรีธรรมราชและ 1.7) ธุรกิจโรงแรมร่วมกับการท่องเที่ยว จัดแคมเปญราคาห้องพักให้เหมาะสม ไม่ฉวยโอกาสเพิ่มราคา เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวในช่วงเทศกาลงานประเพณี และหน่วยงานรัฐ อำนาจตรวจสอบธุรกิจร้านค้าขนาดเล็ก ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ไม่ให้เอาเปรียบนักท่องเที่ยว

เอกสารอ้างอิง

- คณพศ ภูวบริรักษ์. (2565). พหุวัฒนธรรมกับการสืบทอดและดำรงอัตลักษณ์ของชาวไทยพุทธภาคใต้. เรียกใช้เมื่อ 8 เมษายน 2568 จาก <https://researchcafe.tsri.or.th/thai-identity/>
- เดชชาติ ตรีทรัพย์ และคณะ. (2560). การศึกษาประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร จังหวัดนครศรีธรรมราช. วารสารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 4(1), 66-77.
- ทิพมาศ เสวตวรโชติ และคณะ. (2563). นวัตกรรมมาสืบทอดประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุนครศรีธรรมราช. วารสารปาริชาติ มหาวิทยาลัยทักษิณ, 33(1), 107-1118.
- เทศบาลเมืองทุ่งสง. (2566). ประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุ. เรียกใช้เมื่อ 2566 พฤษภาคม 9 จาก <https://www.tungsong.com/>
- พีพีทีวี. (2566). รู้จัก “แห่ผ้าขึ้นธาตุ” ประเพณีสำคัญของคนเมืองคอนคู่วันมาฆบูชา. เรียกใช้เมื่อ 2568 เมษายน 8 จาก <https://www.pptvhd36.com/news/>
- ไพฑูรย์ แก้วชูใส. (2555). รูปแบบการมีส่วนร่วมของพหุภาคีในการจัดการงานประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุ จังหวัดนครศรีธรรมราช. ใน วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวและการโรงแรม. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วรรณพร หมั่นจร และคณะ. (2567). การจัดการและการมีส่วนร่วมในประเพณีแห่ผ้าห่มพระธาตุจอมทอง อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา. วารสารพุทธมณฑล ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา สำนักเรียนวัดอาวสุวิสิฐาราม, 9(2), 113-124.
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2566). ประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุ. เรียกใช้เมื่อ 2568 เมษายน 8 จาก <https://www.th.wikipedia.org/wiki/ประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุ>
- อ้อมใจ วงษ์มณฑา. (2567). ประเพณีแห่ผ้าพระบฏ : พิธีกรรม ความเชื่อ และแรงศรัทธาของพุทธศาสนิกชน. เรียกใช้เมื่อ 8 เมษายน 2568 จาก <https://culture.psu.ac.th/?p=32385>
- อังคณา แพรกเมือง และคณะ. (2565). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวในการเดินทางมาท่องเที่ยวงานประเพณีมาฆบูชาแห่ผ้าขึ้นธาตุ วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร จังหวัดนครศรีธรรมราช. วารสารมหาจุฬานาครทรรณ, 9(7), 87-102.